

WAAROM ELKE SPEEL- LEEROMGEVING EEN TUFF TRAY ZOU MOETEN HEBBEN

De Tuff Tray is een veelzijdig en praktisch hulpmiddel dat steeds vaker wordt gebruikt in het onderwijs, de kinderopvang en zelfs thuis. Deze stevige tray kan zowel ingezet worden voor activiteiten binnen als buiten en biedt een ideale manier om kinderen te betrekken bij creatief spelen. De Tuff Tray dient dan als georganiseerde ruimte. In dit artikel gaan we dieper in op wat een Tuff Tray is, waarom het een waardevolle toevoeging is voor elke speel- en leeromgeving en hoe je de Tuff Tray kunt inrichten met (sensomotorisch) materiaal.

Wat is een Tuff Tray?

Een Tuff Tray is een groot plastic bord, vaak met acht hoeken en opstaande randen. Meestal wordt deze op een standaard geplaatst, die aangepast kan worden aan de lengte van de kinderen. De Tuff Tray kan ingezet worden voor eindeloos veel activiteiten: zintuigelijk spel, kunst, bouwen, scheikundige experimenten en veel meer. Door de opstaande randen is het spelgebied afgebakend en is het voor de kinderen duidelijk waar zij kunnen spelen met het materiaal dat wordt aangeboden in de Tuff Tray.

Spelenderwijs ontwikkeling stimuleren

Door kinderen te laten spelen met de Tuff Tray en deze zo in te delen dat het spelaanbod rijk is voor kinderen, worden verschillende ontwikkelingsgebieden gestimuleerd:

■ **Sensomotorische ontwikkeling**

Het ontwikkelingsgebied dat centraal staat bij het spelen met en dus het inrichten van de Tuff Tray is de sensomotorische ontwikkeling. Sensomotoriek verwijst naar de ontwikkeling van de zintuigen (sensorisch) en de motorische vaardigheden (motorisch) van een kind. Dit is een cruciaal aspect van

de vroege ontwikkeling, omdat het de basis legt voor latere leerprocessen en sociale interacties (Hannant et al., 2023). Sensomotorische ervaringen helpen kinderen om de wereld om hen heen te begrijpen en te verkennen.

Jean Piaget (1972) beschrijft de sensomotorische fase (0-2 jaar) als de eerste fase in zijn theorie. In deze fase ontwikkelen baby's en dreumesen objectpermanentie (het besef dat objecten blijven bestaan, zelfs als ze niet zichtbaar zijn) en ontdekken dat hun acties invloed hebben op de omgeving. Hoewel deze fase zich richt op de eerste levensjaren, vormen sensomotorische ervaringen ook voor oudere kinderen een belangrijke basis. Activiteiten waarin bewegen en zintuigelijk waarnemen centraal staan, ondersteunen niet alleen de cognitieve ontwikkeling, maar versterken ook het zelfvertrouwen en de interactie met omgeving.

Lev Vygotsky (1978) benadrukt het belang van sociale interactie in de ontwikkeling. Kinderen leren door samen te spelen en te communiceren met anderen. Sensomotorische activiteiten in een groepssetting bevorderen deze interactie en samenwerking. Het spel en het bewegen vormen een waardevolle bijdrage aan de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen.

Belang van sensomotorische ontwikkeling

De ontwikkeling van fijne en grove motoriek is belangrijk voor dagelijkse activiteiten, zoals schrijven, knippen en sporten. Door sensomotorisch spel – waarbij kinderen hun zintuigen en beweging gebruiken – oefenen ze deze vaardigheden spelenderwijs. Dit helpt hen om informatie beter te verwerken en zich aan te passen aan nieuwe situaties. Ook stimuleert het hun creativiteit en het oplossen van problemen.

Een Tuff Tray is een ideaal hulpmiddel om dit soort spel aan te bieden. Kinderen kunnen er vrij in ontdekken, voelen, ruiken en experimenteren met verschillende materialen zoals zand, water, rijst of pasta. Dit soort zintuigelijke ervaringen dragen bij aan hun motorische en cognitieve ontwikkeling.

Door actief mee te spelen als professional of ouder, kun je het spel van kinderen verrijken. Benoem bijvoorbeeld samen hoe iets aanvoelt – nat of droog, warm of koud – en stimuleer zo hun taal en zintuigelijke beleving. Ook kun je hun ontwikkeling goed observeren en inspelen op wat ze nodig hebben.

■ **Emotionele-, communicatieve- en taalontwikkeling**

De Tuff Tray is ontzettend veelzijdig. Je kunt er allerlei activiteiten in doen, waardoor je kinderen spelenderwijs stimuleert in verschillende leergebieden zoals taal, rekenen en wereldoriëntatie. Zo kan je bijvoorbeeld het begrip zwaartekracht laten ontdekken met zand, water en bekertjes van verschillende groottes. De activiteiten zijn makkelijk aan te passen aan de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kinderen, zodat het goed aansluit bij wat zij interessant vinden.

Een voorbeeld:

Een activiteit gericht op de sensomotorische ontwikkeling kan voor kinderen van 0-2 jaar bestaan uit het verkennen van natuurlijke aquafaba schuim. Dat maak je door het sap van peulvruchten zoals kikkererwten op te kloppen. Ook kun je daar natuurlijke kleurstoffen aan toevoegen van bijvoorbeeld diverse soorten groenten en fruit om het visueel aantrekkelijker te maken en de taalontwikkeling te stimuleren. Door water en maizena met elkaar te mengen ontstaat er een soort (natuurlijk) slijm. Ook leuk om in de Tuff Tray te doen!

De Tuff Tray nodigt kinderen uit om zelfstandig te ontdekken en te experimenteren. Dit versterkt hun zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde (Casey & Prendeville, 2020; White, 2018). Het sociale spel wordt ook gestimuleerd doordat kinderen samen rondom de Tuff Tray spelen. Zo leren ze op elkaar te reageren, samen te werken en met elkaar te communiceren. Dankzij de vorm en verstelbare hoogte is de Tuff Tray bovendien geschikt voor verschillende leeftijden, waardoor zelfs baby's en kleuters samen met elkaar kunnen spelen.

Inrichting van de Tuff Tray

Bij het inrichten van de Tuff Tray zijn er verschillende aspecten om rekening mee te houden.

1. Zorg bijvoorbeeld voor een geschikte locatie: zorg voor een veilige en ruime plek waar kinderen vrij kunnen spelen en ontdekken. Als kinderen genoeg bewegingsruimte hebben kunnen ze zichzelf positioneren rondom de Tuff Tray.
2. Het materiaal voor in de Tuff Tray moet zorgvuldig worden geselecteerd: sensomotorisch materiaal kan niet ontbreken in de Tuff Tray, waarbij je kan denken aan materiaal met verschillende texturen, vormen, kleuren en geuren. Voorbeelden zijn (kinetisch) zand, oblek, rijst, water, klei, natuurlijke materialen (bladeren, takken, stenen), kleine ballen of blikken, waterballetjes (Orbeez), geurstoffen, etc.
3. Creëer thema's in de Tuff Tray
Je kunt het thematisch inrichten, aansluitend op het thema van dat moment. Bij het thema 'natuur' kun je bijvoorbeeld bladeren en takken toevoegen en bij het thema 'onderwater' bijvoorbeeld speelgoedvissen en water. Maak hierbij dan gebruik van handelingsgerichte materialen, zoals bakjes en schepjes. Hierdoor gaan de kinderen gelijk 'handelen' (bijvoorbeeld zand of water in en uit een bakje doen). Dat vinden kinderen fantastisch!
4. Zorg voor variatie: wissel regelmatig de materialen en thema's af om de nieuwsgierigheid van kinderen te blijven prikkelen. Wanneer de tafel er al even staat en de kinderen minder geprikkeld worden, kun je nieuwe materialen toevoegen. Hierdoor krijgt het spel een nieuwe impuls.
5. Zorg voor een goede balans tussen het spel begeleiden en kinderen zelf laten spelen: moedig kinderen aan om te experimenteren, doe zelf mee, laat ze zien hoe ze kunnen ontdekken en stel open vragen om hun verbeelding en creativiteit te stimuleren. Daarentegen moeten de kinderen ook zelfstandig mogen en kunnen spelen zonder hierbij gestoord te worden door volwassenen. Zorg voor een goede balans tussen beiden.

Meer weten?

Wil je meer weten over hoe de Tuff Tray jouw speel-leeromgeving kan verrijken? Neem dan contact op met onze adviseurs.

Daniëlle Severens

Trainee adviseur

06 - 86 55 63 20

d.severens@edux.nl

Hanneke de Graaff

Adviseur

06 – 25 55 83 22

h.degraaff@edux.nl

Literatuurlijst

Casey, L., & Prendiville, S. (2020). Let's get messy! In *Routledge eBooks* (pp. 152–166).
<https://doi.org/10.4324/9780429327230-17>

Hannant, P., Gartland, R., Eales, H., & Mooncey, S. (2023). A tool to profile neural, sensory and motor development in children at school entry, identifying possible barriers to learning and emotional well-being in early childhood. *Support For Learning*, 38(4), 167–177. <https://doi.org/10.1111/1467-9604.12455>

Piaget, J. (1972). *Het ontstaan van de intelligentie bij het kind* (J. Smit, vert.). Het Spectrum.
(Oorspronkelijk werk gepubliceerd in 1936)

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press. (Oorspronkelijke werken gepubliceerd tussen 1930 en 1934)

White, H. W. (2018). Understanding the world. *MA Education Ltd 2018*, 211.